

HARMONIZACIJA LIČNE ZAŠTITNE OPREME I OČUVANJA ŽIVOTNE SREDINE SA ZAHTJEVIMA EVROPSKIH DIREKTIVA

HARMONIZATION OF PERSONAL PROTECTIVE EQUIPMENT AND ENVIRONMENTAL PROTECTION WITH THE REQUIREMENTS OF EUROPEAN DIRECTIVES

Janjić Rada, dipl. ing.
Mr Perović Miodrag, dipl. ing.

Institut za standardizaciju Crne Gore, Podgorica

REZIME

Uzimajući u obzir značaj procesa transponovanja cjelokupne zakonske regulative EU na nacionalnom nivou zemalja Zapadnog Balkana u ovom radu je dat kratak osvrt na direktive Starog i Novog pristupa, kao i na standarde koji prate te direktive. Ukazano je na značaj primjene harmonizovanih standarda u praksi u cilju ispunjavanja bitnih zahtjeva koji prate direktive Novog pristupa. Razmotrena je struktura stručnih tijela na evropskom nivou koji su autori harmonizovanih standarda koji prate direktivu 89/686/EEC i dat je pregled usvojenih standarda na nacionalnom nivou u Crnoj Gori.

Ključne riječi: harmonizovani standardi, direktive, lična zaštitna oprema, tehnički komitet

1. UVOD

Države koje su se kandidovale za članstvo u EU, tokom perioda tranzicije ili u procesu stabilizacije i pridruživanja EU, postepeno preuzimaju zakonodavstvo EU u svoje nacionalno zakonodavstvo u cilju prihvatanja i implementacije cjelokupne zakonske regulative EU. Prije svega potrebno je sprovesti odgovarajuće mjere radi implementacije direktiva Novog pristupa, povlačeći sve nacionalne zakonske akte koji su u suprotnosti sa direktivama. Da bi povećala svoje kapacitete za kreiranje politike, zemlja kandidat treba da u potpunosti usvoji evropske standarde koji prate direktive Novog pristupa i koji predstavljaju osnovu za ukupnu nacionalnu razvojnu politiku i praksu.

Navedene obaveze uslovljavaju potrebu za jačanjem sistema nacionalne standardizacije, između

SUMMARY

Considering the importance of the process of transposing EU legislation at national level in the Western Balkans, this paper gives a brief overview of the New Approach and the Old Approach directives and the standards that support these directives. This paper emphasizes the need for the application of harmonized standards in practice in order to meet the essential requirements from the New Approach directives; elaborates the structure of the CEN technical committees, subcommittees and working groups which are the authors of harmonized standards for the directive 89/686/EEC; provides an overview of the related national standards in Montenegro.

Key words: harmonized standards, directives, personal protective equipment, the technical committee

ostalog i kroz aktivan rad stručnih tijela tehničkih komiteta u cilju sprovođenja aktivnosti usvajanja standarda na nacionalnom nivou.

2. SLOBODAN PROTOK ROBA, DIREKTIVE SEKTORSKOG (STAROG) I NOVOG PRISTUPA

Tehničke barijere u trgovini proizilaze uglavnom zbog razlika u nacionalnim:

- tehničkim propisima i standardima i
- procedurama ocjenjivanja usaglašenosti (ispitivanje, sertifikacija), prije plasiranja proizvoda na tržište i inspekcije proizvoda u upotrebi.

Da bi se obezbijedio slobodan protok roba neophodno je harmonizovati zahtjeve koji se odnose na

proizvod i procedure odobravanja. Ključni elementi za uklanjanje tehničkih tržišnih barijera tj. obezbjeđivanja slobodnog protoka roba i usluga, u procesu harmonizacije sa EU, su preuzimanje i primjena evropskih standarda i kvalitetno i transparentno sprovođenje procesa standardizacije [1].

Do sredine 1980-ih godina harmonizacija zakona država članica se odvijala u skladu sa direktivama sektorskog odnosno starog pristupa koje su pokrivala sledeće proizvode:

- Motorna vozila i prikolice
- Motorna vozila sa dva ili tri točka
- Prehrambene proizvode
- Hemijske proizvode
- Lijekove za ljudsku upotrebu
- Lijekove za veterinarsku upotrebu.

Direktive Starog pristupa su veoma često bile nepodesne za primjenu jer su sadržavale detaljne tehničke specifikacije za određene kategorije proizvoda i odobrenja nacionalnih organa vlasti. Zbog progresivnih tehnoloških inovacija često su mijenjane i to je predstavljalo veliki problem zbog tehničke regulative, tako da se došlo do potrebe za usvajanjem nove regulatorne tehnike nazvane Novi pristup tehničkoj harmonizaciji i standardizaciji (OJ 85/C136/01).

Osnovni principi Novog pristupa su ograničavanje harmonizacije zakonodavstva na esencijalne, bitne zahtjeve za koje postoji javni interes. Bitni zahtjevi su propisani u prilogima direktiva Novog pristupa – Aneksima.

Fleksibilnost Novog pristupa dopušta da proizvođači odaberu adekvatna tehnička rješenja i tehnologiju da bi zadovoljili esencijalne zahtjeve. Tehničke specifikacije koje obuhvataju proizvodnju i marketing proizvoda koji zadovoljavaju bitne zahtjeve u skladu sa relevantnim direktivama, date su u harmonizovanim standardima (EN, ETSI) koji su izdati od strane evropskih organizacija za standardizaciju (CEN, CENELEC, ETSI).

Proizvodnja proizvoda u skladu sa harmonizovanim evropskim standardima vodi do "pretpostavke o usaglašenosti" sa esencijalnim zahtjevima i do jednostavnijeg procesa ocjenjivanja usaglašenosti putem modula.

2.1. Put nastanka harmonizovanog standarda

Razvoj standardizacije i donošenje standarda na evropskom nivou odvija se preko Evropskog komiteta za standardizaciju (CEN), Evropskog komiteta za standardizaciju u oblasti elektrotehnike (CENELEC) i Evropskog instituta za standardizaciju u oblasti telekomunikacija (ETSI).

Evropske organizacije za standardizaciju su otvoreni za saradnju u procesu donošenja standarda. Komentari, predlozi, i radni doprinosi su dobrodošli od strane svih članica tj. nacionalnih organizacija za standardizaciju preko radnih tijela – tehničkih komiteta. U principu bilo ko – proizvodni sektor, mala i srednja preduzeća, organizacije za zaštitu potrošača, za zaštitu životne sredine, javne institucije, stručne institucije, trgovinska udruženja, obrazovne ustanove, istraživačke organizacije itd... – koji je zainteresovani za razvoj i primjenu standarda mogu se uključiti u proces standardizacije na nacionalnom, evropskom, ili međunarodnom nivou.

Primarni zadatak stručnjaka koji posjeduju specijalističko znanje u određenoj oblasti, je da preko stručnih tijela formiraju nacionalni stav u evropskom i međunarodnom procesu standardizacije.

Evropska Komisija, u skladu sa Direktivom 98/34/EC, ima mogućnost da putem mandata t.j. formalnog poziva, nakon konsultovanja sa državama članicama, pozove Evropske organizacije za standardizaciju CEN, CENELEC i ETSI da pripreme evropske standarde za podršku politike Zajednice u različitim područjima. Mandatima se postavljaju ciljevi i objašnjavaju potrebe Zajednice [1].

Evropske organizacije za standardizaciju prihvataju mandat i elaboriraju (zajednički) program, odnosno odgovarajući evropski tehnički komitet se zadužuje da u saradnji sa nacionalnim tijelima za standardizaciju organizuje razvoj standarda po pravilima propisanim od strane CEN/CENELEC-a.

Nakon sprovođenja procedure razvoja standarda i odobravanja konačne verzije standarda, evropske organizacije za standardizaciju dostavljaju osnovne podatke o standardu Evropskoj komisiji, koja iste objavljuje u Službenom listu EU. Na taj način se potvrđuje pretpostavka o usaglašenosti harmonizovanog standarda sa bitnim zahtjevima relevantne direktive.

3. PREGLED DIREKTIVA ZA OČUVANJE ŽIVOTNE SREDINE I ZAŠTITU NA RADU

Direktive koje se odnose na očuvanje životne sredine i zaštitu na radu predstavljaju «jedinствене» zahtjeve koji ne zavise od vrste proizvoda i obavezni su za svakog proizvođača, odnosno dobavljača.

• Direktive za očuvanje životne sredine

U okviru direktiva za očuvanje životne sredine nezaobilazni aspekt ima rukovanje otpadom, od-

nosno poštovanje zahtjeva iz oblasti pakovanja i ambalaže. Opšti cilj u ovoj oblasti je smanjenje količine otpada i obezbjeđivanje njegovog ponovnog korišćenja ili odlaganja na način koji ne uzrokuje degradaciju životne sredine.

U EU ovi zahtjevi su sadržani u sledećim direktivama:

- Direktiva 67/548/EEC definiše oblast klasifikacije ambalaže i označavanje (deklarisanje) opasnih supstanci.
- Direktiva 91/156/EEC (nastala dopunama i izmjenama direktive 75/442/EEC).
Navedenom direktivom su formulisani zahtjevi koje zemlje članice obavezuju da zabrane nekontrolisano odlaganje otpada, odnosno treba da obezbijede kontrolisano odlaganje i reciklažu. Svaki proizvođač ili vlasnik otpada ima obavezu da odlaže otpad na propisan način i snosi troškove odlaganja.
- Direktiva 94/31/EEC (nastala dopunama i izmjenama direktive 91/689/EEC). Navedenom direktivom formulisani su zahtjevi koji su obavezujući prilikom rukovanja opasnim otpadom.
- Direktiva 2004/12/EEC (nastala dopunama i izmjenama direktive 94/62/EEC) stupila je na snagu 19. februara 2004. godine. Ovom direktivom su definisani osnovni zahtjevi u pogledu sastava ambalažnog materijala, ponovne upotrebe i reciklaže ambalaže, kao i kriterijumi za rukovanje ambalažnim otpadom [2].

Crnogorski standardi koji su nastali preuzimanjem evropskih standarda na nacionalnom nivou, a prate direktive iz oblasti ambalaže i ambalažnog otpada su:

- MEST EN 13427, Ambalaža – Zahtjevi za primenu evropskih standarda u oblasti ambalaže i ambalažnog otpada.
- MEST EN 13428:2011, Ambalaža – Specifični zahtjevi za izradu i sastav – Sprečavanje nastajanja otpada smanjenom upotrebom sirovina
- MEST EN 13429:2011, Ambalaža – Ponovna upotreba
- MEST EN 13430:2011, Ambalaža – Zahtjevi za ambalažu koja je ponovo iskoristiva reciklažom materijala
- MEST EN 13440:2011, Ambalaža – Stepen reciklaže – Definicija i metoda izračunavanja.

• Direktive za zaštitu na radu

Nacionalni zakoni o zaštiti na radu regulišu kompletnu problematiku zaštite na radu ko što su obaveze zaposlenih, obaveze poslodavca, definisanje

preventivnih mjera zaštite na radu, pravno regulisanje posledica povrede na radu... Oni u svojim dopunama i razradama usklađuju svoje zahtjeve sa zahtjevima Evropske unije.

- Direktiva 95/63/EC (nastala dopunama i izmjenama direktive 89/655/EC) propisuje minimalne bezbjednosne i zdravstvene zahtjeve u pogledu upotrebe radne opreme od strane radnika u radnom procesu. Radna oprema (npr. mašine i aparati) mora odgovarati vrsti posla za koju se koristi i ne smije dovoditi u opasnost bezbjednost i zdravlje radnika.
- Direktiva 90/270/EEC definiše minimalne zdravstvene i bezbjednosne zahtjeve u radu sa opremom koja u svom sklopu ima monitor. Obavezna je analiza uticaja ove opreme na vid, fizičko stanje i mentalni stres radnika.
- Direktiva 89/391/EEC definiše uslove za poboljšanje bezbjednosti i obavezuje zaposlene da se pored sopstvene bezbjednosti brinu i o bezbjednosti drugih lica koja čestvuju u radnom procesu.
- Direktiva 98/24/EC definiše obaveze u cilju zaštite na radu zaposlenih koji rade sa hemijskim agensima
- Direktiva 89/686/EEC – Lična zaštitna oprema (PPE) pripada grupi direktiva “novog pristupa” i odnosi se na minimalne bezbjednosne i zdravstvene zahtjeve u upotrebi opreme za ličnu zaštitu [2].

3.1 Direktiva 89/686/EEC – Lična zaštitna oprema (PPE)

Lična zaštitna oprema su jedinstveni proizvodi koje korisnik kupuje da bi obezbijedio zaštitu na poslu i van posla. Statistički podaci ukazuju na veliki broj nesreća nastalih usled neadekvatne zaštite tj. nekorišćenja lične zaštitne opreme. Zdravlje i bezbjednost ljudi zahtijevaju visok nivo zaštite na radu, što se može postići implementacijom određenih dokumenata koji tretiraju ovu oblast.

Evropska komisija je bila aktivna u pokretanju direktive 89/686/EEC (PPE) koja definiše zakonsku obavezu da se obezbijedi najviši nivo zaštite od opasnosti na evropskom tržištu [3].

Direktiva propisuje suštinske zahtjeve koju PPE oprema mora da zadovolji u toku proizvodnje i prije plasiranja na tržište, tj. opšte zahtjeve koji se odnose na sve PPE proizvode, dodatne zahtjeve za određene tipove proizvoda i dodatne zahtjeve po pitanju određenih rizika.

Ova oprema mora imati odgovarajuće ateste za dizajn i proizvodnju, mora odgovarati riziku

posla za koji se koristi, mora biti u skladu sa uslovima na radnom mestu, ergonomskim faktorima, zdravstvenim stanjem radnika i mora biti kompatibilna sa opremom sa kojom se istovremeno koristi. Izmjene i dopune PPE direktive su: Direktiva 93/68/EEC, direktiva 93/95/EEC i direktiva 96/58/EC.

Proizvodi koji nijesu obuhvaćeni ovom direktivom navedeni su u Aneksu I:

- Proizvodi specijalne namjene, za potrebe policije i vojske;
- PPE proizvodi za samoodbranu;
- Oprema projektovana i izrađena za lične potrebe radi zaštite od atmosferskih padavina (kape, sezonska odeća, kišobrani, obuća, itd.), vlage i vode (rukavice za pranje sudova) i toplote (rukavice);
- Oprema za zaštitu ili spašavanje osoba u letilicama i na brodovima, koja se ne nosi sve vrijeme;
- Kacige i zaštitne naočare za vožnju motornih vozila na dva i tri točka.

Korisne informacije za tumačenje i primjenu ove direktive nalaze se na sledećim web adresama:

http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/mec han_equipment/ppe/faq.htm

http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/mec han_equipment/ppe/qa2003.pdf.

Lista harmonizovanih standarda u okviru ove direktive su dostupni na:

<http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/new approach/standardization/harmstds/reflist/ppe.html>

3.1.1 Pregled i struktura radnih tijela CEN-a u oblasti lične zaštitne opreme

CEN je osnovan je 1961. godine od strane nacionalnih tijela za standardizaciju tadašnje Evropske ekonomske zajednice i zemalja EFTA. Danas CEN doprinosi ciljevima Evropske unije i Evropskog ekonomskog prostora putem donošenja dobrovoljnih standarda kojima se promovise slobodan protok roba, bezbjednost na radu, zaštita potrošača, zaštita životne sredine itd.

Zajednička standardizacija na nivou Evrope doprinosi:

- Zaokruživanju jedinstvenog tržišta koji olakšava pristup najmoćnijem regionalnom tržištu na svijetu;
- Brzom širenju tehničkih inovacija i porastu konkurentnosti privrede;

- Jačanju regionalnog uticaja (Evrope) na globalnu ekonomiju;
- Lakšem pristupu jedinstvenom tržištu.

CEN u okviru svog članstva okuplja 31 zemlju i to: 27 zemalja Evropske Unije, Hrvatsku i 3 zemlje EFTA. Oni zajedničkim radom razvijaju dobrovoljne evropske standarde.

U okviru CEN-a je aktivno 1918 tehničkih tijela koji obuhvataju tehničke komitete, podkomitete i radne grupe. Zaključno sa decembrom 2010. godine CEN je izdao preko 14.134 evropskih standarda i srodnih dokumenata u čijoj pripremi je na direktan ili indirektan način učestvovalo preko 60.000 eksperata. Ovi podaci ukazuju na ogromno znanje i iskustvo koji su akumulirani u evropskim organizacijama za standardizaciju (iz prakse evropskih zemalja) i koji doprinose harmonizaciji poslovanja u okviru jedinstvenog evropskog ekonomskog prostora i tržišta EU [3].

Za program rada u oblasti lične zaštitne opreme u okviru CEN-a zaduženi su sledeći tehnički komiteti:

CEN/TC 79	Uređaji za respiratornu zaštitu
CEN/TC 85	Zaštitna oprema za oči
CEN/TC 158	Zaštita glave
CEN/TC 159	Štitnici za uši
CEN/TC 160	Zaštita od pada sa visine, uključujući radne pojaseve
CEN/TC 161	Štitnici za stopala i noge
CEN/TC 162	Zaštitna odjeća, uključujući zaštitu šaka i ramena i prsluci za spašavanje

Navedeni tehnički komiteti u okviru svoje strukture imaju 2 podkomiteta i 43 radne grupe, tabele 1–7. Sekretarijati ovih stručnih tijela se nalaze u Njemačkoj – DIN, u Francuskoj – AFNOR i u Velikoj Britaniji – BSI.

Pregled strukture tehničkih komiteta iz oblasti lične zaštitne opreme dat je u sledećim tabelama.

Tabela 1. CEN/TC 79 – Uređaji za respiratornu zaštitu – Struktura[4]

Sekretarijat	Predsjednik	Sekretar
DIN	Dr T.Kruegerke	Dr.-Ing. H-P.Keller
SC/WG	Naslov	
CEN/TC 79/SC 7	Ronilački aparati	
CEN/TC 79/SC 6	Samostalni aparati za disanje	

Tabela 2. CEN/TC 85 – Zaštitna oprema za oči –
Struktura[4]

Sekretarijat	Predsjednik	Sekretar
AFNOR	Mr H.Meillat	Ms N.Geslin-Levasseur
SC/WG	Naslov	
CEN/TC 85/WG 7	Zaštitna oprema za lice i oči pri zavarivanju	
CEN/TC 85/WG 6	Osnovni standardi, specifikacije – optička i neoptička ispitna metoda	
CEN/TC 85/WG 8	Zaštitna oprema za lice i oči za profesionalnu upotrebu osim zavarivanja izuzimajući štitnike na motocikličkim kacigama	
CEN/TC 85/WG 11	Revizija EN 14458 : 2004	
CEN/TC 85/WG 10	Smjernice za zaštitu očiju u industriji	
CEN/TC 85/WG 2	Terminologija	
CEN/TC 85/WG 1	Štitnici za oči od sunčanog bljeska	
CEN/TC 85/WG 3	Štitnici za oči od laserske radijacije	
CEN/TC 85/WG 5	Štitnici za oči za korisnike vozila	
CEN/TC 85/WG 4	Zavarivanje, ultraljubičasti i infracrveni filteri	

Tabela 3. CEN/TC 158 – Zaštita glave – Struktura[4]

Sekretarijat	Predsjednik	Sekretar
BSI	Dr J.Forrest	Mr S.Alfino
SC/WG	Naslov	
CEN/TC 158/WG 11	Kacige i metode ispitivanja	
CEN/TC 158/WG 10	Zaštitne kacige pri veslanju kanua	
CEN/TC 158/WG 12	Kacige za aktivnosti na snijegu, osim skijanja	
CEN/TC 158/WG 14	Kacige za terenski sport	
CEN/TC 158/WG 13	Kacige za planinare	
CEN/TC 158/WG 7	Štitnici za glavu za hokej	
CEN/TC 158/WG 3	Kacige za vatrogasce	
CEN/TC 158/WG 1	HTZ kacige	
CEN/TC 158/WG 4	Kacige za bicikliste	
CEN/TC 158/WG 6	Kacige za sportove u vazduhu	
CEN/TC 158/WG 5	Kacige za jahače konja	

Tabela 4. CEN/TC 159 – Štitnici za uši – [4]

Sekretarijat	Predsjednik	Sekretar
DIN	Dr M.Liedtke	Mr T.Von Hoegen
SC/WG	Naslov	
CEN/TC 159/WG 6	Štitnici sluha – Opšti zahtjevi i metode ispitivanja	
CEN/TC 159/WG 5	Uputstva za zaštitu sluha	
CEN/TC 159/WG 2	Štitnici sluha sa osjetljivom amplitudom	

Tabela 5. CEN/TC 160 – Zaštita od pada sa visine, uključujući radne pojaseve – Struktura[4]

Sekretarijat	Predsjednik	Sekretar
DIN	Ms P.Jackisch	Mr T.Von Hoegen
SC/WG	Naslov	
CEN/TC 160/WG 3	Lična oprema za pozicioni. u radu i / ili sprečavanje pada sa visine	
CEN/TC 160/WG 5	Oprema za spasavanje	
CEN/TC 160/WG 1	Opšti zahtjevi	
CEN/TC 160/WG 2	Hvatajući sistemi pri padu, komponente i sistemi	

Tabela 6. CEN/TC 161 – Štitnici za stopala i noge –
Struktura[4]

Sekretarijat	Predsjednik	Sekretar
BSI	Mr A.Simmons	Mr T.Bellamy
SC/WG	Naslov	
CEN/TC 161/WG 3	PPE obuća – Metode ispitivanja za otpornost na klizanje	
CEN/TC 161/WG 2	PPE obuća – Zahtjevi	
CEN/TC 161/WG 1	PPE obuća – Metode ispitivanja	

Tabela 7. CEN/TC 162 – Zaštitna odjeća, uključujući zaštitu šaka i ramena i prsluci za spasavanje –
Struktura[4]

Sekretarijat	Predsjednik	Sekretar
DIN	Mr P.Heffels	Mr T.Von Hoegen
SC/WG	Naslov	
CEN/TC 162/WG 9	Zaštitna odjeća za motocikliste	
CEN/TC 162/WG 8	Zaštitne rukavice	
CEN/TC 162/WG 7	Vidljivost odjeće i pomoćne opreme	
CEN/TC 162/WG 12	Ronilačka odijela	
CEN/TC 162/WG 11	Zaštita tijela u sportu	
CEN/TC 162/WG 10	Plutajuća pomagala za plivanje	
CEN/TC 162/WG 3	Zaštitna odj. od hemikalija, infektivnih agenata i radioakt. kontaminacije	
CEN/TC 162/WG 2	Otpornost zaštitne odjeće na toplotu i vatru	
CEN/TC 162/WG 1	Opšti zahtjevi za zaštitnu odjeću	
CEN/TC 162/WG 6	Prsluci za spasavanje	
CEN/TC 162/WG 5	Otpornost zaštitne odjeće na mehanički uticaj	
CEN/TC 162/WG 4	Zaštitna odjeća od vremenskih nepogoda, vjetrova i hladnoće	

3.1.2 Pregled standarda iz oblasti lične zaštitne opreme

U svom dosadašnjem radu, od strane evropskih tehničkih komiteta koji su zaduženi za program rada u oblasti lične zaštitne opreme publikovano je ukupno 269 harmonizovanih standarda, koji upućuju na pretpostavku o usaglašenosti sa bitnim zahtjevima direktive 89/686/EEC.

Zastupajući interese svih zainteresovanih strana u oblasti standardizacije, nacionalno tijelo za standardizaciju intezivno sprovodi proceduru usvajanja standarda uspostavljajući, održavajući i razvijajući sistem standardizacije u skladu sa zahtjevima i preporukama međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju.

Do sada je na nacionalnom nivou u Crnoj Gori usvojeno 244 harmonizovanih evropskih standarda iz oblasti lične zaštitne opreme, što predstavlja ukupno 90.70% od ukupnog broja standarda koji prate direktivu 89/686/EEC[5], a neki od njih su navedeni u daljem tekstu.

– sredstva/oprema za zaštitu organa za disanje:

MEST EN 132:2008 - Definicije termina i piktogrami

MEST EN 133:2008 - Klasifikacija

MEST EN 134:2008 - Nomenklatura komponenti

MEST EN 135:2008 - Lista ekvivalentnih termina

MEST EN 136:2008 - Pune maske – Zahtjevi, ispitivanje, označavanje

MEST EN 137:2008 - Aparat za disanje za upotrebu sa punom maskom sa otvorenim tokom i sopstvenim izvorom komprimovanog vazduha – Zahtjevi, ispitivanje, označavanje

MEST EN13794:2009 Izolacioni aparati zatvorenog kružnog toka za evakuaciju sa sopstvenim izvorom – Zahtjevi, ispitivanje, označavanje

MEST EN 138:2008 Aparat za disanje sa crijevom za svježi vazduh za upotrebu sa punom maskom, polumaskom ili sklopom usnika – Zahtjevi, ispitivanje, označavanje

MEST EN 142:2008 Sklop usnika – Zahtjevi, ispitivanje, označavanje

MEST EN 143:2008

Oprema za zaštitu organa za disanje – Filteri za čestice – Zahtjevi, ispitivanje, označavanje

MEST EN 144-1:2008

Oprema za zaštitu organa za disanje – Ventili za gasni cilindar – Dio 1: Veze sa navojem za postavljanje priključka

MEST EN 144-3:2008

Oprema za zaštitu organa za disanje – Ventili za gasne cilindre – Dio 3: Priključni otvori za ronilačke gasove Nitrox i kiseonik

MEST EN 149:2008

Filtracione polumaske za zaštitu od čestica – Zahtjevi, ispitivanje, označavanje

– zaštitni šljemovi:

MEST EN 397

– Industrijski zaštitni šljemovi

MEST EN 443

– Šljemovi za borbu protiv požara u zgradama i drugim strukturama

MEST EN 960

– Modeli glave za ispitivanje zaštitnih kaciga

MEST EN 13087-1

– Zaštitni šljemovi – Metode ispitivanja – Dio 1: Uslovi i kondicioniranje

MEST EN 13087-2

– Zaštitni šljemovi – Metode ispitivanja – Dio 2: Apsorpcija udara

MEST EN 13087-3

– Zaštitni šljemovi – Metode ispitivanja – Dio 3: Otpornost na probijanje

MEST EN 13087-4

– Zaštitni šljemovi – Metode ispitivanja – Dio 4: Efikasnost sistema vezivanja

MEST EN 13087-5

– Zaštitni šljemovi – Metode ispitivanja – Dio 5: Jačina sistema za vezivanje

MEST EN 13087-6

– Zaštitni šljemovi – Metode ispitivanja – Dio 6: Vidno polje

MEST EN 13087-7

– Zaštitni šljemovi – Metode ispitivanja – Dio 7: Otpornost prema plamenu

MEST EN 13087-8

– Zaštitni šljemovi – Metode ispitivanja – Dio 8: Električna svojstva

– zaštita očiju:

MEST EN 165	Lična zaštitna sredstva za oči – Rječnik
MEST EN 166	Lična zaštitna sredstva za oči – Specifikacije
MEST EN 169	Lična zaštitna sredstva za oči – Filteri za zavarivanje i srodne tehnike – Zahtjevi za prozirnost i preporuke za upotrebu
MEST EN 175	Lična zaštita – Oprema za zaštitu očiju i lica tokom zavarivanja i srodnih postupaka
MEST EN 207	Lična zaštitna sredstva za oči – Filteri i sredstva za zaštitu očiju od laserskog zračenja (sredstva za zaštitu očiju od lasera)
MEST EN 1731	Lična zaštitna sredstva za oči – Mrežasti štitnici za oči i lica
MEST EN 1836	Lična zaštitna sredstva za oči – Naočare i filteri opšte upotrebe za zaštitu od sunca i filteri za direktno posmatranje sunca

– zaštita sluha:

MEST EN 352-1	Štitnici sluha – Opšti zahtjevi – Dio 1: Antifoni
MEST EN 352-2	Štitnici sluha – Opšti zahtjevi – Dio 2: Čepovi za uši
MEST EN 352-3	Štitnici sluha – Opšti zahtjevi – Dio 3: Antifoni pričvršćeni na industrijski zaštitni šljem
MEST EN 352-4	Štitnici sluha – Bezbjednosni zahtjevi i ispitivanje – Dio 4: Antifoni prilagodljivi nivou zvuka
MEST EN 352-5	Štitnici sluha – Bezbjednosni zahtjevi i ispitivanje – Dio 5: Antifoni za redukciju aktivne buke
MEST EN 352-6	Štitnici sluha – Bezbjednosni zahtjevi i ispitivanje – Dio 6: Antifoni sa ulaznim električnim zvučnim signalom
MEST EN 352-7	Štitnici sluha – Bezbjednosni zahtjevi i ispitivanje – Dio 7: Amplitudno osjetljivi čepovi za uši
MEST EN 352-8	Štitnici sluha – Bezbjednosni zahtjevi i ispitivanje – Dio 8: Audio antifoni za zabavu

3.2 Veza standard – tehnički propis

Primjena standarda je dobrovoljna. Standard sa obaveznom primjenom je standard čija je primjena obavezna na osnovu zakona ili isključivim pozivanjem u propisu. Ako se tehnički propis poziva na standard, takav standard je, kroz primjenu tehničkog propisa, sa obaveznom primjenom. Pozivanje na standarde (u propisima) podrazumijeva pozivanje na jedan ili više standarda umjesto detaljnog navođenja odredaba u propisu.

Postoji više načina na koje se može ostvariti povezanost između standarda i tehničkog propisa i to:

- datirano pozivanje na standarde,
- nedatirano pozivanje na standarde,
- uopšteno pozivanje na standarde,
- isključivo pozivanje na standarde,
- indikativno pozivanje na standarde.

Pozivanje na standarde može biti povezano sa opštijim zakonskim odredbama koje se odnose na stanje razvijenosti tehnike ili priznato tehničko pravilo. Takve odredbe mogu da stoje i posebno.

Datirano pozivanje (na standarde) je pozivanje na standarde kojim se identifikuje jedan ili više posebnih standarda na takav način da se sljedeće revizije tog ili svih ostalih standarda ne mogu primjeniti dok se propis ne izmijeni. Standard se obično identifikuje svojim brojem i datumom izdavanja ili izdanjem. Takođe, može biti dat i naslov.

Nedatirano pozivanje (na standarde) je pozivanje na standarde kojim se identifikuje jedan ili više posebnih standarda na takav način da se sljedeće revizije tog ili svih ostalih standarda mogu primjeniti bez potrebe da se izmijeni propis. Standard se obično identifikuje samo svojim brojem. Takođe, može biti dat i naslov.

Uopšteno pozivanje (na standarde) je pozivanje na standarde kojim se podrazumijevaju svi standardi određenog tijela i/ili iz određene oblasti bez njihove pojedinačne identifikacije. Isključivo pozivanje (na standarde) je pozivanje na standarde kojim se podrazumijeva da je jedini način ispunjavanja odgovarajućih zahtjeva tehničkog propisa njegovo usklađivanje sa standardom (standardima), na koji (koje) se vrši pozivanje.

Indikativno pozivanje (na standarde) je pozivanje na standarde kojim se podrazumijeva da je jedan od načina ispunjavanja odgovarajućih zahtjeva tehničkog propisa njegovo usklađivanje sa stan-

dardom (standardima), na koji (koje) se vrši pozivanje. Indikativno pozivanje na standarde je oblik odredbe za način zadovoljenja zahtjeva [3].

4. ZAKLJUČAK

Nacionalni standardi i tehnički propisi moraju se razvijati na principima transparentnosti sa međunarodnom praksom tj. moraju biti usaglašeni sa međunarodnim i/ili evropskim standardima i propisima.

Proizvođači, koji žele nastupiti na tržištu EU, ne mogu čekati harmonizaciju zakonodavstva sa EU, već se moraju što prije upoznati sa evropskim

propisima i standardima kako bi ispunili zahtjeve koji se odnose na njihove proizvode i usluge.

Ovaj rad je imao cilj da upozna javnost, naročito mala i srednja preduzeća sa značajom primjene harmonizovanih standarda u praksi u cilju ispunjavanja bitnih zahtjeva koji prate direktive Novog pristupa. Uzimajući u obzir da nacionalna tijela za standardizaciju u kontinuitetu prate sve projekate koji se odnose na evropske standarde i srodne dokumente, možemo zaključiti da je neophodno aktivnije uključivanje svih zainteresovanih strana u stručna tijela, koja na nacionalnom nivou sprovode procedure usvajanja standarda u skladu sa pravilima koje nameću evropske organizacije za standardizaciju.

LITERATURA

- [1] Guide to the implementation of directives based on the New Approach and the Global Approach, Luxembourg: Official Publications of the European Communities, Brisel, 2000.
- [2] Smjernice za poslovanje sa EU, Industrija-Privredna komora Beograd, 2006, dostupno na [http://www.kombeg.org.rs/Slike/CeEkonOdnos](http://www.kombeg.org.rs/Slike/CeEkonOdnosiSIInostranstvom/Smernice/industrija.pdf)
- [3] Janjić R., Perović M., "Standardi u funkciji bezbjednosti ljudi" – Međunarodna naučno-stručna konferencija "KODIP-2011", zbornik radova, Herceg Novi 2011, str. 361-367, ISBN 978-9940-527-17-4
- [4] www.cen.eu
- [5] www.isme.me

IZAŠLA JE IZ ŠTAMPE KNJIGA

INŽENJERSTVO POUZDANOSTI

autora prof. dr Spasoja Šćepanovića i prof. dr Laza Vujovića

USKORO IZLAZI IZ ŠTAMPE

INŽENJERSTVO ODRŽAVANJA

autora prof. dr Spasoja Šćepanovića, prof. dr Laza Vujovića i
dr Slobodana Radosavljevića